

provisió cartesiana, sinó del dubte existencial portat al camp del civil; de la mateixa manera, al capítol IV hom ho analitza en la perspectiva de l'art i del geni creador. Hom proposa, doncs, una estètica de l'humà que cerca la seva coherència assumint la consciència tràgica i la insuficiència del que és l'home: negació de la negació o fonament en falta que paradoxalment s'obre a espais que no són de raó pura sinó d'intuïció i amor. Podríem preguntar-nos tanmateix si aquesta reivindicació de «la diferència com a principi motor transformador» (p. 112) no té un perill de caure en l'individualisme cofoi d'ell mateix i negador de la dimensió social. O si, en negar el col·lectiu, no es perdria el criteri d'afirmació de l'individual. L'articulació del «sentit íntim» amb el «sentit col·lectiu» és potser un programa de treball per a la reconstrucció del subjecte en aquests temps de temor civil i d'amenaces bèl·liques.

Ramon Alcoberro

Antoni MARÍ, *L'Home de Geni*, Edicions 62, Col·l. Llibres a l'abast, núm. 193, Barcelona 1984, 268 pàgs.

El text resumeix la tesi doctoral de l'autor, professor de Teoria de l'Art a la U. A. B., membre del Col·legi de Filosofia i de l'Institut d'Art. En una entrevista («El País», 3-3-85) l'autor expressà així la seva intenció: «... cal rellegir a l'inrevés determinades concepcions que han estat imposades en els darrers anys. Jo vaig topar-me amb conceptes que, sense saber per què, fan que la imaginació se't mogui per veure què hi ha al darrera. Conceptes com la malenconia o la inspiració que ningú no fa servir ara...» En aquest sentit, el concepte de «Geni» en tant que autor inspirat o poder altíssim d'invenció era un repte conceptual que l'autor s'esforça a desentranyar d'una manera força brillant.

El geni és arquetip alçat contra les

convencions de la societat tradicional: els seus ideals són els de la societat creadora i la llibertat. Figura del desmesurat i de la revolta, apareix com l'antítesi de la societat de masses que ens programa uniformats de cos i ment. La investigació de l'autor el mena a cercar els orígens del geni en la cultura greco-latina, en Diderot, Kant, Schiller i Schelling. Malauradament la línia d'investigació que compromet el llibre, privilegiant l'emotivitat sobre la racionalitat i l'home superior sobre les condicions materials en què s'origina, priva d'importants reflexions que donarien més gruix al treball expositiu. Així, per exemple, Diderot és presentat com a «pre-romàntic» tot deixant a un costat els textos d'estètica teatral, i especialment la *Paradoxa del comediant*. Tampoc no hi són esmentats els judicis negatius sobre el geni que fa el protagonista de *El Nebot de Rameau*, ni hi és analitzada la crítica de Voltaire al concepte d'«entusiasme», que implica una polèmica ètico-estètica prou important. En les anàlisis sobre el «geni» en Kant, trobem a faltar una reflexió sobre el concepte de «sublim», i en les de Schiller manca analitzar el paper del geni com a creador de llenguatge... Són aquestes deficiències, que no sabem si atribuir a l'autor o a exigències de l'editorial que obligà a suprimir un bon nombre de fulls, les que frustren un projecte d'anàlisi genealògica prou important, que malauradament resta a mig fer.

Ramon Alcoberro

Norbert BILBENY, *Filosofia contemporània a Catalunya*, Edhasa, Barcelona 1985, 398 pp. 12 x 19 cm.

Malgrat el títol, ens trobem davant una història del pensament català durant els segles XIX i XX vertebrada, segons l'autor, entorn de tres eixos, l'Església, la Universitat i els mitjans de difusió per escrit (p. 17). Una vintena de capítols